

alzheimer
nederland

Jaarrekening 2016

Samen staan we sterker

Inhoudsopgave

Pagina

Jaarrekening

Balans op 31 december 2016	2
Staat van baten en lasten 2016	3
Toerekening kosten eigen organisatie (bijlage 3 RJ 650)	4
Toelichting op de toerekening kosten eigen organisatie (bijlage 3 RJ 650)	5
Kasstroomoverzicht 2016	6
Ratio's	7
Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening	8
Toelichting op de balans	12
Toelichting op staat van baten en lasten	18

Overige gegevens

Controleverklaring	24

Balans op 31 december 2016

(na resultaatverdeling)

		31-12-2016 €	31-12-2015 €
Activa			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	ref. 1	147.827	179.105
Materiële vaste activa	ref. 2	226.072	225.587
Financiële vaste activa	ref. 3	<u>54.456</u>	<u>54.456</u>
		428.355	459.148
Vlottende activa			
Voorraden		47.167	44.563
Vorderingen en overlopende activa	ref. 4	5.566.080	5.508.331
Liquide middelen	ref. 5	<u>7.394.131</u>	<u>6.324.413</u>
		13.007.378	11.877.307
Totaal		<u>13.435.732</u>	<u>12.336.454</u>
Passiva			
Reserves en fondsen			
Continuïteitsreserve	ref. 6.1	3.500.000	3.500.000
Bestemmingsfondsen	ref. 6.2	1.075.359	950.916
Overige Reserve	ref. 6.3	<u>1.062.724</u>	<u>592.769</u>
		5.638.083	5.043.685
Voorzieningen	ref. 7	40.845	-
Langlopende schulden	ref. 8	3.174.998	1.822.119
Kortlopende schulden	ref. 9	4.581.806	5.470.650
Totaal		<u>13.435.732</u>	<u>12.336.454</u>

Staat van baten en lasten op 31 december 2016

		Werkelijk 2016 €	Begroting 2016 €	Werkelijk 2015 €
Baten				
Baten uit eigen fondsenwerving				
Collecte	ref. 12.1	1.612.387	1.550.000	1.560.872
Donateursprogramma	ref. 12.2	8.426.189	9.174.000	8.169.166
Nalatenschappen	ref. 12.3	4.314.835	2.959.000	3.624.262
Overige acties	ref. 12.4	492.682	375.000	390.506
Verkoop goederen		11.307	10.000	6.381
Overige baten	ref. 12.5	105.673	140.000	217.877
Correctie voorgaande jaren	ref. 12.6	-470.000	-	-
		14.493.073	14.208.000	13.969.063
Baten uit acties derden, subsidies en overig				
Baten uit acties van derden	ref. 12.7	2.359.568	1.275.000	1.631.165
Subsidies van overheden	ref. 12.8	2.114.165	2.210.000	292.876
Regionale subsidies en overige opbrengsten	ref. 12.9	482.139	300.000	510.530
Rentebaten en baten uit beleggingen		22.813	20.000	3.230
		4.978.685	3.805.000	2.437.801
Som der baten		19.471.758	18.013.000	16.406.864
Lasten				
Besteed aan doelstelling				
Wetenschappelijk onderzoek	ref. 13.1	5.287.338	4.442.968	3.854.898
Belangenbehartiging, hulp en informatie	ref. 13.2	9.454.660	10.344.077	7.584.458
		14.741.998	14.787.045	11.439.356
Werving baten				
Kosten eigen fondsenwerving	ref. 13.3	2.980.727	3.153.499	2.887.396
Kosten acties van derden	ref. 13.4	209.462	150.000	655.215
		3.190.189	3.303.499	3.542.611
Beheer en administratie				
Kosten beheer en administratie	ref. 13.5	945.172	1.023.371	1.025.949
Som der lasten		18.877.359	19.113.916	16.007.916
Resultaat		594.398	-1.100.916	398.948
Resultaatbestemming				
Dotatie/onttrekking continuïteitsreserve		-		
Dotatie/onttrekking bestemmingsfondsen:				
- PGGM Fonds		-13.934		
- Fonds 2Bike4Alzheimer		-3.458		
- Alzheimer Centra		138.792		
- Fonds Medialab VriendenLoterij		-100.000		
- Fonds Deltaplan Dementie		155.140		
- Fonds Stichting 't Trekpaert		-32.500		
- Fonds Stichting Dioraphte		-50.000		
- Fonds Alzheimer Cafés		25.000		
- Fonds Stichting Kubiek		5.404		
Dotatie/onttrekking overige reserve		469.955		
		594.398		

Toerekening kosten eigen organisatie (bijlage 3 RJ 650)

		ref. 13.1	ref. 13.2	ref. 13.3	ref. 13.4	ref. 13.5	Totaal 2016 €	Begroting 2016 €	Totaal 2015 €
		Wetenschappelijk onderzoek	Belangen- behartiging, hulp en informatie	Eigen fondsen- werving	Acties derden	Beheer en administratie			
Bestedingen aan doelstellingen	ref.13	4.337.125	3.439.668	-	-	-	7.776.794	7.851.916	5.046.839
Kosten eigen werkorganisatie									
Directe wervingskosten	ref.14	-	1.655.116	1.655.116	-	-	3.310.233	3.800.000	3.123.484
Communicatiekosten	ref.14	-	473.423	-	-	-	473.423	645.000	779.164
Kosten nieuwe huisstijl	ref.14	-	-	-	-	-	-	-	37.552
Acties derden	ref.15	-	-	-	209.462	-	209.462	150.000	655.215
Personeelskosten	ref.16	734.112	3.002.580	1.024.135	-	564.865	5.325.692	4.868.000	4.454.972
Huisvestingskosten	ref.17	65.893	269.507	91.925	-	50.701	478.026	467.000	495.055
Kantoorkosten	ref.18	49.369	201.922	68.873	-	37.987	358.151	324.000	304.382
Bestuurskosten	ref.19	-	-	-	-	1.979	1.979	5.000	1.331
Overige algemene kosten	ref.20	100.840	412.443	140.678	-	77.591	731.552	598.000	722.430
Rente- en bankkosten	ref.21	-	-	-	-	39.098	39.098	110.000	75.651
Afschrijvingen	ref.22	-	-	-	-	172.949	172.949	295.000	311.841
Subtotaal		950.213	6.014.991	2.980.727	209.462	945.172	11.100.566	11.262.000	10.961.077
Totaal		5.287.338	9.454.660	2.980.727	209.462	945.172	18.877.359	19.113.916	16.007.916

Het model van kostentoerekening maakt duidelijk hoe Alzheimer Nederland de gemaakte kosten verdeeld heeft over de doelstellingen, de werving van baten én beheer en administratie. De totalen van de verschillende kolommen komen overeen met de bedragen in de staat van baten en lasten over 2016.

Toelichting op de toerekening kosten eigen organisatie (bijlage 3 RJ 650)

In het model van de kostentoerekening worden de kosten die Alzheimer Nederland maakt, verdeeld over de doelstellingen, de werving baten en de kosten voor beheer en administratie. De totalen van de verschillende kolommen komen overeen met de bedragen die zijn opgenomen in de staat van baten en lasten over 2016 en de toelichting daarop. Uit de kostentoerekening wordt duidelijk hoe de door Alzheimer Nederland gemaakte kosten zijn verdeeld.

De beleidsdoelstellingen van Alzheimer Nederland kennen twee speerpunten: *wetenschappelijk onderzoek* om het moment van voorkomen of genezen van dementie sneller dichterbij te brengen en *belangenbehartiging, hulp en informatie* ter verbetering van de levenskwaliteit van mensen met dementie en hun omgeving.

Onder belangenbehartiging, hulp en informatie wordt onder meer begrepen het verstrekken van hulp en informatie aan mensen met dementie en hun mantelzorgers. Ook belangenbehartiging en het stimuleren van zorgvernieuwing behoort hiertoe. Deze doelstellingen worden nagestreefd door het landelijk bureau, maar ook door ons netwerk van vrijwilligers in onze 51 regionale afdelingen.

Wijze van toerekening

- Direct toerekenbare kosten, kosten waarvoor een factuur is ontvangen of een contractuele verplichting is aangegaan worden direct toegerekend aan de betreffende doelstelling;
- Directe wervingskosten worden voor 50% toegerekend aan de doelstelling belangenbehartiging, hulp en informatie en 50% aan de kosten voor eigen fondsenwerving;
- Communicatiekosten, inclusief de kosten voor de aanschaffingen in het kader van de nieuwe huisstijl, worden voor 100% toegerekend aan belangenbehartiging, hulp en informatie;
- Personeelskosten zijn verdeeld op basis van de werkelijke inzet voor de verschillende bestemmingen: wetenschappelijk onderzoek, belangenbehartiging, hulp en informatie, werving baten en kosten beheer en administratie;
- Huisvestingskosten, kantoorkosten en overige algemene kosten volgen de verdeling van de personeelskosten;
- Bestuurskosten, rente- en bankkosten en afschrijvingskosten zijn direct toegerekend aan de verschillende bestemmingen.

Kasstroomoverzicht op 31 december 2016

Het kasstroomoverzicht is een overzicht waaruit de in- en uitgaande kasstromen in het boekjaar blijken. Het geeft inzicht in de geldmiddelen die gedurende het boekjaar beschikbaar zijn gekomen voor Alzheimer Nederland en hoe die geldmiddelen zijn benut in hetzelfde boekjaar.

	2016 €	2015 €
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat boekjaar	594.398	398.948
Aanpassing voor:		
- Afschrijvingen	158.936	359.926
- Financiële vaste activa	-	-
- Voorzieningen	40.845	-
- Mutaties in langlopende schulden	1.352.879	-805.902
- Mutaties in werkkapitaal:		
- voorraden	-2.604	29.167
- vorderingen	-57.749	-1.263.086
- kortlopende schulden	-888.845	-96.871
	1.197.861	-1.377.818
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in verbouwingen	-18.515	-
Investeringen in inventaris en apparatuur	-73.064	-4.253
Investeringen in automatisering	-57.225	-129.633
Desinvestering in automatisering	-	17.364
Desinvestering in inventaris en apparatuur	20.661	13.707
Bijzondere afwaardering in automatisering	-	321.005
	-128.143	218.190
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie effecten	-	-
	1.069.718	-1.159.628
Netto kasstroom	1.069.718	-1.159.628
Stand liquide middelen 1 januari	6.324.413	7.484.041
Stand liquide middelen 31 december	<u>7.394.131</u>	<u>6.324.413</u>
Mutatie liquide middelen	1.069.718	-1.159.628

Ratio's

	2016	Begroting 2016	2015
Percentage eigen fondsenwerving	20,6%	22,2%	20,7%
Bestedingsratio baten	75,7%	82,1%	69,7%
Bestedingsratio lasten	78,1%	77,4%	71,5%
Percentage beheer en administratie	5,0%	5,4%	6,4%

Percentage eigen fondsenwerving

Deze norm betreft de verhouding tussen de kosten van eigen fondsenwerving en de gerealiseerde inkomsten daarvan. Dit percentage wordt berekend door de kosten voor de eigen fondsenwerving te delen door de totale opbrengst uit de eigen fondsenwerving. Het streefpercentage bij Alzheimer Nederland ligt tussen 18 - 22%.

Bestedingsratio baten

Deze norm geeft weer welk percentage van de totale baten aan de doelstelling is besteed. Ook een deel van de kosten van de eigen organisatie heeft direct betrekking op het (kunnen) realiseren van de doelstellingen. Het streefpercentage van Alzheimer Nederland is minimaal 75%.

Bestedingsratio lasten

Deze norm geeft weer welk percentage van de totale lasten is uitgegeven aan de doelstelling. Ook hier geldt dat een deel van de kosten van de eigen organisatie direct betrekking heeft op het (kunnen) realiseren van de doelstellingen.

Percentage beheer en administratie

Dit betreft het percentage van de kosten voor beheer en administratie ten opzichte van de totale lasten. Het is dat deel van de organisatiekosten, dat niet direct kan worden toegerekend aan besteding aan de doelstelling of aan de fondsenwerving. Alzheimer Nederland stelt dit streefpercentage op maximaal 7%.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens Richtlijn RJ650 Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

In deze jaarrekening zijn tevens verwerkt de activa, passiva, baten, lasten en kasstromen van de Stichting Alzheimer Fonds gevestigd te Utrecht. Deze stichting stelt zich ten doel het verwerven en ter beschikking stellen van middelen ter ondersteuning van de Stichting Alzheimer Nederland.

Continuïteitsveronderstelling

De in de jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Stelselwijzigingen

In dit verslagjaar hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan in de grondslagen voor de bepaling van het vermogen en van het resultaat.

Schattingswijzigingen

In dit verslagjaar hebben zich geen schattingswijzigingen voorgedaan in de grondslagen voor de bepaling van de waardering en van het resultaat.

Vergelijkende cijfers

Per 1 april 2016 zijn de Stichting Alzheimer Nederland en Internationale Stichting Alzheimer Onderzoek (ISAO) gefuseerd. Ze gaan verder onder de naam stichting Alzheimer Nederland. De activiteiten van ISAO zijn in lijn met en soortgelijk aan de activiteiten van Alzheimer Nederland, te weten het ondersteunen van wetenschappelijk onderzoek en het geven van voorlichting over de ziekte dementie. De fusie van beide stichtingen is verwerkt volgens de zogenaamde "pooling of interests" methode (RJ 216). Bij deze samensmelting van belangen dienen de activa en passiva van de gevoegde stichtingen, alsmede hun baten en lasten over het boekjaar waarin de voeging wordt gerealiseerd en over ter vergelijking toegevoegde voorgaande boekjaren, in de jaarrekening te worden opgenomen als ware de voeging vanaf het begin van die boekjaren al

Het balanstotaal van de ISAO bedraagt per fusiedatum 1 april 2016: € 2.833.439

Het totaal aan baten en lasten bedraagt voor de ISAO voor de periode 1 januari tot en met 31 maart 2016:

- Baten	€ 749.933
- Lasten	€ 556.594

Grondslagen voor bepaling van het vermogen

Waardering van activa en passiva

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Materiële en immateriële vaste activa

De materiële en immateriële vaste activa in gebruik voor de bedrijfsvoering worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Er is beleid geformuleerd waarin is bepaald dat activa voor de bedrijfsvoering wordt geactiveerd, maar activa ten behoeve van de doelstelling niet.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- Verbouwingen	10-14%
- Inventaris en apparatuur	20-30%
- Automatisering	33%

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere waardevermindering wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Financiële vaste activa

De onder de financiële vaste activa opgenomen bedragen omvatten vorderingen met een looptijd langer dan één jaar. Deze vorderingen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Voor zover van toepassing worden voorzieningen wegens oninbaarheid in mindering gebracht op de vordering.

Vorderingen, overlopende activa, liquide middelen, overige activa, handelsschulden en kortlopende schulden

Vorderingen, handelsschulden en kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de reële waarde of de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio, disagio of transactiekosten is de reële waarde gelijk aan de nominale waarde. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de risico's op korte termijn af te dekken. Volgens de aanbeveling van Goede Doelen Nederland mag hiervoor een reserve worden aangehouden van maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Onder kosten van de werkorganisatie wordt verstaan: kosten eigen personeel, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten en de kosten voor fondsenwerving.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen hebben betrekking op het deel van het eigen vermogen waaraan door derden een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven. In de toelichting op de balans worden de bedragen en de beperktere bestemming vermeld.

Overige Reserves

Het gedeelte van het vermogen, dat nog resteert en geen betrekking heeft op de vorming van de continuïteitsreserve of bestemmingsfondsen, wordt gepresenteerd als overige reserve.

Pensioenen

De pensioenregeling van de medewerkers van Alzheimer Nederland is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). Het ouderdomspensioen is een toegezegd-pensioenregeling op basis van (voorwaardelijk) geïndexeerd middelloon. Indexatie van de pensioenrechten is afhankelijk van de financiële positie waarin het pensioenfonds zich bevindt. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Alzheimer Nederland heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden die op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

Verplichtingen inzake toegezegde subsidieverplichtingen

Meerjarige verplichtingen worden in het boekjaar verwerkt waarin de aanvragers een beroep kunnen doen op de toezegging. Deze toekenningen worden als subsidieverplichtingen onder de langlopende schulden verantwoord, rekening houdend met het kortlopende deel van deze verplichtingen.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie van Alzheimer Nederland zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen, inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Deze toerekening volgt een bestendige gedragslijn. Dit houdt in dat bij de lasten rekening wordt gehouden met de aan een periode toe te rekenen bedragen die in een andere periode zijn of worden ontvangen dan wel betaald.

Bestemmingsgiften

De besteding van giften met een specifieke bestemming wordt afzonderlijk vermeld. Indien deze baten niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede gelden in een bestemmingsfonds verantwoord. Specifieke bestedingen in het daaropvolgende jaar worden aan dit bestemmingsfonds onttrokken.

Nalatenschappen en giften

Baten uit nalatenschappen worden opgenomen in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden geschat. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in mindering gebracht op de vorderingen uit hoofde van nalatenschappen. Giften belast met vruchtgebruik, voor zover van toepassing, worden alleen in de toelichting vermeld. Verantwoording hiervan in de staat van baten en lasten vindt pas plaats bij het einde van het vruchtgebruik of bij eerdere verkoop van het blote eigendom.

Overheidssubsidies

Subsidies van overheden worden als opbrengst verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Rentebaten en baten uit beleggingen

Alle financiële baten en lasten inzake de beleggingen worden in de staat van baten en lasten verantwoord. Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen die als onderdeel van de berekening van de effectieve rente worden meegenomen.

Bestedingen

Toegekende bijdragen aan wetenschappelijke projecten worden als last verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin het besluit tot toekenning schriftelijk aan de aanvrager is medegedeeld. Dit geldt ook voor meerjarige toekenningen in het boekjaar, waarvoor alleen de bijdrage voor het boekjaar als last wordt meegenomen.

Personeelsbeloningen - periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Operational lease

Leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom niet bij de organisatie ligt, worden verantwoord als operational leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Ratio's

De RJ 650 schrijft het hanteren van een aantal ratio's voor die hieronder worden toegelicht. Deze ratio's zijn een belangrijk financieel sturingsinstrument. In de toelichting op de ratio's is de berekeningswijze van deze ratio's uiteengezet en een analyse van de realisatie ten opzichte van de normen die Alzheimer Nederland hiervoor hanteert.

Besteed aan doelstelling ten opzichte van de totale baten

Deze norm geeft weer welk percentage van de totale baten aan de doelstelling is besteed. Ook een deel van de kosten van de eigen organisatie heeft direct betrekking op het (kunnen) realiseren van de doelstellingen. Het streefpercentage van Alzheimer Nederland is minimaal 75%.

Besteed aan doelstelling ten opzichte van de totale lasten

Deze norm geeft weer welk percentage van de totale lasten aan de doelstelling is besteed. Ook een deel van de kosten van de eigen organisatie heeft direct betrekking op het (kunnen) realiseren van de doelstellingen.

Kosten eigen fondsenwerving

Deze norm betreft de verhouding tussen de kosten van eigen fondsenwerving en de gerealiseerde inkomsten daarvan. Het streefpercentage bij Alzheimer Nederland ligt tussen 18 - 22%.

Kosten van beheer en organisatie

Dit betreft het percentage van de kosten voor beheer en administratie ten opzichte van de totale lasten. Het is dat deel van de organisatiekosten, dat niet direct kan worden toegerekend aan besteding aan de doelstelling of aan de fondsenwerving. Alzheimer Nederland stelt dit streefpercentage op maximaal 7%.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Voor de herleiding van de mutatie in de liquide middelen wordt het resultaat van het boekjaar aangepast voor posten in de staat van baten en lasten en balansmutaties die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het boekjaar.

In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt naar kasstromen uit operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. De operationele kasstroom omvat onder andere de uitgaven voor rente en belastingen en de ontvangsten van rente en dividenden. Ontwikkelingskosten, investeringen en desinvesteringen in vaste activa (inclusief financiële belangen) worden opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten. De betaling van dividend wordt gezien als een uitgaande kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Kostentoekening

De richtlijn voor de jaarverslaggeving RJ 650 bepaalt dat de kosten van de eigen organisatie gespecificeerd moeten worden naar verschillende kostencategorieën. Elke medewerker van Alzheimer Nederland wordt toegerekend aan één van die categorieën.

De Goede Doelen Nederland heeft richtlijnen vastgesteld welke kosten toegerekend dienen te worden aan de kostencategorie beheer en administratie, namelijk kosten voor bestuur, financiën, planning en control, ICT, receptie, postverwerking, archief en algemeen secretariaat. Op basis van de loonkosten en formatie, bekeken over meerdere jaren, worden de totale kosten van de eigen organisatie aan de volgende categorieën toegerekend: doelbestedingen, kosten eigen fondsenwerving, kosten acties derden en kosten beheer en administratie.

Toelichting op de balans

1. Immateriële vaste activa	CRM en FA	Overige	2016 €	2015 €
Verkrijgingsprijs	421.953	101.385	523.338	906.551
Cumulatieve afschrijvingen	-344.233	-	-344.233	-316.314
Boekwaarde per 1 januari	77.720	101.385	179.105	590.236
Investeringsen	-	57.225	57.225	129.633
Desinvesteringen	-	-	-	-17.364
Afschrijvingen	-59.573	-28.930	-88.503	-202.396
Waardeverminderingen	-	-	-	-321.005
Afschrijvingen desinvesteringen	-	-	-	-
Mutaties boekjaar	-59.573	28.294	-31.278	-411.131
Verkrijgingsprijs	421.953	158.610	580.562	523.338
Cumulatieve afschrijvingen	-403.805	-28.930	-432.735	-344.233
Boekwaarde per 31 december	18.147	129.679	147.827	179.105
Afschrijvingspercentages	20% - 33%	20% - 33%		

De investeringen betreffen vooral de (door)ontwikkeling van Mijn.Alzheimer.nl

2. Materiële vaste activa	Verbouwing	Inventaris & apparatuur	2016 €	2015 €
Verkrijgingsprijs	153.925	687.042	840.968	876.169
Cumulatieve afschrijvingen	-37.730	-577.650	-615.381	-504.161
Boekwaarde per 1 januari	116.195	109.392	225.587	372.008
Investeringsen	18.515	73.064	91.579	4.253
Desinvesteringen	-	-20.661	-20.661	-39.454
Afschrijvingen	-18.175	-66.272	-84.447	-136.967
Afschrijvingen desinvesteringen	-	14.013	14.013	25.747
Mutaties boekjaar	340	144	485	-146.421
Verkrijgingsprijs	172.440	739.446	911.886	840.968
Cumulatieve afschrijvingen	-55.905	-629.909	-685.814	-615.381
Boekwaarde per 31 december	116.535	109.536	226.072	225.587
Afschrijvingspercentages	10% - 14%	10% - 33%		

De materiële vaste activa bestaan uit bedrijfsmiddelen ten behoeve van de bedrijfsvoering. De investeringen hebben onder andere betrekking op de verbouwing van het pand aan het Stationsplein in Amersfoort. Dit pand is in februari 2013 in gebruik genomen. Vanaf dat moment wordt de verbouwing afgeschreven voor de resterende looptijd van het huurcontract.

De investeringen bij inventaris en apparatuur hebben vooral betrekking op de inrichting van de projectorganisatie Samen Dementie Vriendelijk. Het gaat hierbij onder andere over de aanschaf van laptops en kantoormeubilair. De desinvesteringen hebben op het meubilair en desktops van de ISAO.

3. Financiële vaste activa	2016 €	2015 €
Lening u/g	54.456	54.456
	54.456	54.456

De lening u/g is ontstaan uit hoofde van een nalatenschap op natuurlijke personen en is niet opeisbaar voor 1 februari 2020, behalve ingeval van overlijden van de langstlevende der schuldenaren. Jaarlijks wordt 4% rente vergoed over de hoofdsom.

Toelichting op de balans

4	Vorderingen en overlopende activa	2016 €	2015 €
	Debiteuren	296.670	44.401
	Bankgarantie en waarborgsommen	179.829	179.795
	Vooruitbetaalde kosten	152.855	164.416
	Toegekende donaties ISAO	150.000	200.000
	Pensioenen	-	5.146
	Nog te ontvangen bedragen	<u>4.786.726</u>	<u>4.914.574</u>
		5.566.080	5.508.331

De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van korter dan één jaar. De reële waarde benadert de boekwaarde.

In 2013 heeft Alzheimer Nederland resp. € 84.135 en € 69.604 betaald aan de Stichting Huisvesting Huis voor de Gezondheid. Dit betreft ons aandeel in de bankgarantie en de waarborgsom in verband met het huurcontract.

Nog te ontvangen bedragen:

	Nalatenschappen	3.700.050	3.781.579
	Vordering VSB Fonds - kortlopend deel	-	530.000
	Vordering VriendenLoterij	660.948	501.416
	Subsidies	-	-
	Overige	<u>425.728</u>	<u>101.579</u>
		4.786.726	4.914.574

Nog te ontvangen bedragen uit hoofde van nalatenschappen:

	Lopende jaar	2.599.113	2.748.487
	Eerdere jaren	1.091.040	1.007.560
	ISAO nalatenschappen	<u>9.897</u>	<u>25.532</u>
		3.700.050	3.781.579

De vorderingen op de VriendenLoterij heeft betrekking op de ongeoormerkte en geoormerkte toegekende bedragen. Uitbetaling van het 4e kwartaal 2016 vindt eerst plaats in 2017.

5	Liquide middelen	2016 €	2015 €
	Rekeningen-courant banken	3.603.252	2.563.127
	Spaartegoeden banken	3.786.845	3.761.706
	Kasmiddelen	110	149
	Betalingen onderweg	<u>3.923</u>	<u>-570</u>
		7.394.131	6.324.413
	<i>Rekeningen-courant banken:</i>		
	Centraal	3.415.949	2.382.321
	Afdelingen	<u>187.303</u>	<u>180.807</u>
		3.603.252	2.563.127

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting. Om risico's zoveel mogelijk te spreiden wordt er bij verschillende banken gebankierd.

6	Reserves en fondsen	2016 €	2015 €
	Continuïteitsreserve	3.500.000	3.500.000
	Bestemmingsfondsen	1.075.359	950.916
	Overige Reserve	<u>1.062.724</u>	<u>592.769</u>
		5.638.083	5.043.685

Toelichting op de balans

6.1 Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de risico's op korte termijn te kunnen afdekken. Alzheimer Nederland gaat bij de bepaling van de omvang uit van de minimaal benodigde continuïteitsreserve. Elementen die hierbij een rol spelen zijn:

- Continuïteit wetenschappelijk onderzoek
- Continuïteit samenwerking Alzheimer Centra
- Continuïteit van de organisatie
- Innovatiebuffer

Volgens de CBF-regels mag een reserve worden aangehouden van maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Onder kosten van de werkorganisatie wordt verstaan: kosten eigen personeel, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten en de kosten voor fondsenwerving. Ultimo 2016 bedraagt de continuïteitsreserve 21% (2015: 21%) van deze kosten.

Jaarlijks wordt de minimaal benodigde continuïteitsreserve door Alzheimer Nederland geëvalueerd en zonodig bijgesteld op basis van een uitgevoerde risicoanalyse.

6.2 Bestemmingsfondsen

	2016 €	2015 €
Fonds Menzis	-	13.934
Fonds 2Bike4Alzheimer	79.221	82.679
Fondsen Alzheimer Centra	209.645	70.853
Fonds Medialab VriendenLoterij	200.000	300.000
Fonds Alzheimer Cafés	25.000	-
Fonds Deltaplan Dementie	486.089	330.950
Fonds Stichting 't Trekpaert	-	32.500
Fonds Stichting Dioraphte	-	50.000
Fonds Stichting Kubiek	75.404	70.000
	1.075.359	950.916

Fonds Menzis:

Het Menzis Fonds betreft een bestemde bijdrage van € 250.000. Er is gebruik gemaakt van dit fonds in 2016 ten behoeve van de doorontwikkeling van de Alzheimer Assistent.

Stand op 1 januari	13.934	35.210
Toevoeging	-	-
Onttrekking	-13.934	-21.276
	-	13.934

Fonds 2Bike4Alzheimer

Het Fonds 2Bike4Alzheimer is gevormd uit de baten van de actie 2Bike4Alzheimer die in 2016 voor de 5e keer plaatsvond. Tijdens dit actieweekend fietsen deelnemers in 24 uur een route van 400 kilometer door Nederland. Met dit evenement wordt aandacht gevraagd voor de ziekte van Alzheimer. De deelnemers zamelen door middel van sponsorwerving geld in. De totale opbrengst bedroeg dit jaar € 79.221.

Stand op 1 januari	82.679	89.123
Toevoeging	79.221	82.679
Onttrekking	-82.679	-89.123
	79.221	82.679

Fondsen Alzheimer Centra

De fondsen voor de Alzheimer Centra betreffen giften specifiek benoemd voor wetenschappelijk onderzoek binnen de Alzheimer Centra.

Stand op 1 januari	70.853	163.453
Toevoeging	209.645	70.853
Onttrekking	-70.853	-163.453
	209.645	70.853

Toelichting op de balans

	2016 €	2015 €
Fonds Medialab VriendenLoterij		
Bij het Goed Geld Gala van 11 februari 2015 is door de VriendenLoterij een bijdrage van € 495.000 toegekend voor het project Medialab. Dit betreft een gezamenlijk initiatief van Alzheimer Nederland, de Nierstichting en de Nederlandse Hartstichting. Hierbij fungeert Alzheimer Nederland als penvoerder richting de VriendenLoterij. Derhalve is het gehele bedrag van de toekenning verwerkt als opbrengst 2015 en is er een bestemmingsfonds gevormd. Dit bedrag wordt in de jaren 2015 tot en met 2019 besteed.		
Stand op 1 januari	300.000	-
Toevoeging	-	495.000
Onttrekking	-100.000	-195.000
	200.000	300.000
Fonds Alzheimer Cafés		
Naar aanleiding van het televisieprogramma 'Dance, Dance, Dance' in 2016 is een bijdrage van € 25.000 ontvangen van de Postcode Loterij. De bijdrage is bestemd om 6 nieuwe Alzheimer Cafés te starten.		
Stand op 1 januari	-	-
Toevoeging	25.000	-
Onttrekking	-	-
	25.000	-
Fonds Deltaplan Dementie		
De geormerkte lotenopbrengst van de VriendenLoterij in 2016 werd op het Goed Geld Gala van 15 februari 2017 definitief vastgesteld. Deze opbrengst is veel groter dan in 2015. Dit is een gevolg van de door de VriendenLoterij in het najaar van 2015 landelijk gevoerde campagne PrijzenMarathon. De gelden zijn bestemd voor het Deltaplan Dementie.		
Stand op 1 januari	330.950	-
Toevoeging	1.805.140	330.950
Onttrekking	-1.650.000	-
	486.089	330.950
Fonds Stichting 't Trekpaert		
De stichting 't Trekpaert heeft gelden bestemd voor het project Forum van Lotgenoten. Aanwending van de geormerkte donatie heeft plaats gevonden in 2016.		
Stand op 1 januari	32.500	-
Toevoeging	-	32.500
Onttrekking	-32.500	-
	-	32.500
Fonds Stichting Dioraphte		
De stichting Dioraphte heeft in 2015 een geormerkte gift verstrekt aan Alzheimer Nederland. Het bedrag is in 2016 aangewend voor het project 'Ontwikkeling online platform dementie.nl'.		
Stand op 1 januari	50.000	-
Toevoeging	-	50.000
Onttrekking	-50.000	-
	-	50.000
Fonds Stichting Kubiek		
Stichting Kubiek heeft eind 2015 een bijdrage van € 70.000 geschonken met als bestemming de training, voorlichting en het equiperen van professionals, vrijwilligers, mantelzorgers en burgers bij de regionale afdeling Delft Westland en Oostland van Alzheimer Nederland. Begin januari 2016 is nog een bijdrage van € 5.404 ontvangen.		
Stand op 1 januari	70.000	-
Toevoeging	5.404	70.000
Onttrekking	-	-
	75.404	70.000

Toelichting op de balans

6.3 Overige Reserve	2016 €	2015 €
Stand op 1 januari	592.769	670.596
Onttrekking c.q. toevoeging resultaat boekjaar	594.398	398.948
Onttrekking c.q. toevoeging bestemmingsfondsen	<u>-124.443</u>	<u>-476.775</u>
	1.062.724	592.769

7 Voorzieningen	2016 €	2015 €
Voorziening Leegstand	<u>40.845</u>	<u>-</u>
	40.845	-

Per ultimo 2016 is er nog een lopend huurcontract tot en met 30 juni 2017 voor het (voormalig) pand van de ISAO. Van dit pand wordt nog slechts beperkt gebruik gemaakt. Hiervoor is een voorziening getroffen. Er worden namelijk nog wel huurkosten gemaakt voor het pand, maar het pand genereert als zelfstandige kasstroomgenererende eenheid geen opbrengsten meer. In dat geval dient een voorziening getroffen worden voor de huurkosten van de resterende looptijd van het huurcontract.

8 Langlopende schulden	2016 €	2015 €
Subsidieverplichtingen uit hoofde van wetenschappelijk onderzoek:		
Stand per 1 januari	5.414.920	6.253.475
Toekenningen	3.972.334	2.100.846
Betalingen	<u>-3.599.404</u>	<u>-2.939.402</u>
	5.787.850	5.414.920
Langlopend	3.174.998	1.822.119
Kortlopend	<u>2.512.852</u>	<u>3.592.801</u>
	5.687.850	5.414.920

9 Kortlopende schulden	2016 €	2015 €
Subsidieverplichtingen u.h.v. wetenschappelijk onderzoek	2.512.852	3.592.801
Crediteuren	1.080.206	1.067.816
Vooruitontvangen subsidies	145.984	136.726
Overlopende passiva	366.936	261.800
Vakantiegeld en vakantiedagen	268.001	238.083
Belastingen	186.669	173.425
Pensioenen	<u>21.157</u>	<u>-</u>
	4.581.806	5.470.650

De kortlopende schulden kennen een looptijd van korter dan één jaar. De reële waarde benadert de boekwaarde.

Toelichting op de balans

10 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Huurverplichting pand Stationsplein, Amersfoort

Op 15 maart 2013 is de huurovereenkomst voor het pand aan het Stationsplein te Amersfoort afgesloten. Dit betreft de huur van circa 1.014 m² kantoorruimte op de 4e verdieping, een aandeel in de algemene ruimtes op de niveaus -2, -1, begane grond en 1 en een aantal van 11 parkeerplaatsen. Deze objecten worden gehuurd van de Stichting Huisvesting van het Huis voor de Gezondheid. Het huurcontract heeft een looptijd van 10 jaar. De totale hiermee samenhangende huurlasten bedragen € 231.725 voor 2017 en in totaal € 926.902 voor de periode 2018-2021 en in totaal € 280.002 voor de periode 2022 tot en met einde huurperiode.

Huurverplichting apparatuur

Voor twee print- en kopieermachines zijn langlopende huurovereenkomsten afgesloten voor een periode van 60 maanden. Dit contract loopt tot augustus 2019 en het maandbedrag is € 1.515 (exclusief BTW). Het totale bedrag voor 2017 bedraagt € 18.180 (exclusief BTW) en in totaal € 28.780 (exclusief BTW) voor de periode 1 januari 2018 tot en met 31 juli 2019.

11 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen tussen de balansdatum en de goedkeuring van de jaarrekening door de Raad van Toezicht op 17 mei 2017, die aanleiding kunnen geven tot een aanpassing van de jaarrekening, een toelichting in de jaarrekening of een toelichting in de overige gegevens. Alle gebeurtenissen, die zich hebben voorgedaan na de balansdatum en waarvoor RJ650 een aanpassing of toelichting vereisen, zijn verwerkt of toegelicht.

Toelichting op staat van baten en lasten

	Werkelijk 2016 €	Begroting 2016 €	Werkelijk 2015 €
12.1 Collecte			
Landelijke collecte november	1.504.761		1.520.359
Landelijke collecte vorig jaar	857		2.169
Regionale collectes buiten collecteperiode	57.336		38.343
Online Collectebus	49.434		-
	<u>1.612.387</u>	<u>1.550.000</u>	<u>1.560.872</u>

Het aantal collectanten tijdens de collecteperiode in november 2016 bedroeg 20.630 (2014: 20.206). De gemiddelde busopbrengst was in 2016 € 70,16 (2015: € 72,54).

12.2 Donateursprogramma			
Particuliere Fondsenwerving	6.595.525		7.183.392
Major Giving	434.710		442.202
Bedrijfsdonaties	535.782		105.039
Vermogensfondsen en bedrijfsfondsen	455.000		50.000
Alzheimer Centra	405.172		388.533
	<u>8.426.189</u>	<u>9.174.000</u>	<u>8.169.166</u>

Het donateursprogramma is opgebouwd uit twee hoofdbestanden: automatische incasso's van vaste donateurs én overige donaties en giften uit onder andere mailingacties, het major donor programma en zakelijke relaties.

De opbrengst uit automatische incasso's bedraagt in 2016 € 5.487.252 (2015: € 4.729.086).

Het aantal gevers in 2016 bedroeg 154.021 (2015: 155.414). Hiervan waren er 80.236 donateurs met automatische incasso (2015: 78.572). Het gemiddelde donatiebedrag was in 2016 € 43,15 (2015: € 42,34).

12.3 Nalatenschappen			
Opbrengsten lopend boekjaar	3.400.577		3.211.637
Herwaardering eerdere jaren	914.258		267.785
Programma ISAO	-		144.840
	<u>4.314.835</u>	<u>2.959.000</u>	<u>3.624.262</u>

Alzheimer Nederland heeft in 2016 114 nieuwe nalatenschappen ontvangen (2015: 95). Dit is een stijging ten opzichte van 2015 met 19.

12.4 Overige acties			
Support Actie	22.040	25.000	24.596
Gifboxen	151.967	150.000	134.243
Opbrengsten actiewebsite	318.676	200.000	231.667
	<u>492.682</u>	<u>375.000</u>	<u>390.506</u>

12.5 Overige baten			
Opbrengsten onderverhuur	79.716	80.000	79.228
Opbrengsten detachering personeel	10.408	50.000	69.235
Overige	15.548	10.000	69.413
	<u>105.673</u>	<u>140.000</u>	<u>217.877</u>

12.6 Correctie voorgaande jaren			
VSB fonds	-470.000	-	-
	<u>-470.000</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

In de administratie van Alzheimer Nederland was een vordering op het VSB fonds opgenomen van € 470.000, ontstaan in de periode 2009-2015. Er was achteraf sprake van onduidelijkheid over de hoogte van de bijdrage van het VSB fonds. In 2017 heeft het fonds bevestigd dat Alzheimer Nederland geen recht heeft op de resterende termijnbedragen. Alzheimer Nederland heeft, op basis van de verantwoorde kosten, de maximale toezegging ontvangen. De vordering op het VSB fonds is dan ook als oninbaar verwerkt in de administratie van Alzheimer Nederland.

Toelichting op staat van baten en lasten

	Werkelijk 2016 €	Begroting 2016 €	Werkelijk 2015 €
12.7 Baten uit acties van derden			
VriendenLoterij - eenmalige schenkingen	171.429	-	995.000
VriendenLoterij - ongeoormerkte vaste jaarbijdrage	200.000	200.000	200.000
VriendenLoterij - geoormerkte lotenopbrengst	1.988.139	1.075.000	436.165
	2.359.568	1.275.000	1.631.165

VriendenLoterij - Eenmalige schenkingen

Bij het Goed Geld Gala van 15 februari 2017 is door de VriendenLoterij een bijdrage van € 171.429 toegekend voor een deel van de productiekosten van een Nederlandse ziekenhuisserie van producent Talpa en RTL4. In deze serie zijn in 2016 door Talpa in co-creatie met gezondheidsfondsen voorlichtingsboodschappen verwerkt, die aansluiten bij de belevingswereld van kwetsbare groepen.

VriendenLoterij - Ongeoormerkte vaste jaarbijdrage

De ongeoormerkte vaste jaarbijdrage van de VriendenLoterij werd definitief vastgesteld tijdens het Goed Geld Gala op 15 februari 2017. Hieraan zijn geen kosten acties derden toegerekend (zie kostentoekening).

VriendenLoterij - Geoormerkte lotenopbrengst

De geoormerkte lotenopbrengst van de VriendenLoterij in 2016 werd ook op het Goed Geld Gala van 15 februari 2017 definitief vastgesteld. Deze opbrengst is veel groter dan in 2015. Dit is een gevolg van de door de VriendenLoterij in het najaar van 2015 gevoerde campagne PrijzenMarathon. De gelden zijn opgenomen in een bestemmingsfonds Deltaplan Dementie.

12.8 Subsidies van overheden

VWS subsidie - Samen dementievriendelijk	1.842.767	2.000.000	-
Landelijke projectsubsidies	77.152	109.200	257.534
Instellingssubsidie	63.100	35.000	6.903
Overige projectsubsidies	131.146	65.800	28.439
	2.114.165	2.210.000	292.876

Het ministerie van VWS heeft voor de periode van 1-1-2016 tot en met 1-3-2017 een projectsubsidie van maximaal € 2.320.917 verleend ten behoeve van het project "Dementievrienden Deel 1 2016 - 2017".

Met het programma 'Dementievrienden' gaan we, in samenwerking met PGGM en in het kader van het Deltaplan Dementie, bevorderen dat de Nederlandse bevolking meer kennis opdoet over dementie en leert die kennis om te zetten in hulp aan mensen met dementie en hun mantelzorgers. De intentie is om ook voor de programmafase tot en met 2020 subsidie aan te vragen.

12.9 Regionale subsidies en overige opbrengsten

Regionale subsidies	296.648		356.649
Regionale donaties en giften	185.491		153.881
	482.139	300.000	510.530

13. Doelbestedingen

13.1 Wetenschappelijk onderzoek	4.337.125	3.580.482	2.948.101
13.2 Belangenbehartiging, hulp en informatie	3.439.668	4.271.434	2.098.738
	7.776.794	7.851.916	5.046.839

13.1 Specificatie doelbestedingen wetenschappelijk onderzoek:

Innovatieve subsidieronde	969.421	747.000	679.106
Subsidies	1.460.858	1.405.532	1.660.722
Deltaplan Dementie (Fondsen)	1.658.000	1.263.450	504.942
Overig	248.846	164.500	103.331
	4.337.125	3.580.482	2.948.101

De kosten voor wetenschappelijk onderzoek betreffen deels de kosten op toekenningen voor langlopende subsidieverplichtingen, die zijn opgenomen onder de langlopende schulden.

Toelichting op staat van baten en lasten

	Werkelijk 2016 €	Begroting 2016 €	Werkelijk 2015 €
13.2 Specificatie doelbestedingen belangenbehartiging, hulp en informatie:			
Regionale afdelingen	875.003	1.105.000	807.894
Online platform Dementie.nl	559.674	605.000	399.644
Samen dementievriendelijk	1.393.589	1.870.000	197
Dialogoog en landelijke hulp	284.286	266.434	513.909
Belangenbehartiging en zorgvernieuwing	305.550	385.000	354.097
Overige kosten	21.567	40.000	22.998
	3.439.668	4.271.434	2.098.738
De kosten voor deze doelstelling hebben betrekking op het bieden van hulp en het geven van informatie, zowel op landelijk als regionaal niveau. Ook belangenbehartiging en zorgvernieuwing vallen hieronder. Het betreffen materiële kosten op basis van facturen of contractverplichtingen.			
14. Marketing en communicatie			
14.1 Directe wervingskosten			
Directe wervingskosten	3.310.233	3.800.000	3.123.484
Communicatiekosten	473.423	645.000	779.164
Kosten nieuwe huisstijl	-	-	37.552
	3.783.656	4.445.000	3.940.200
14.1 Directe wervingskosten			
Collecte	236.017	280.000	180.706
Particuliere Fondsenwerving	2.204.478	2.459.000	2.130.375
Werving en Upgrading: Online	80.127	100.000	75.886
Nalatschappen	482.114	485.000	230.151
MD programma en regionale FW	39.722	161.000	149.376
MD programma en zakelijke contacten	12.313	50.000	46.155
Acties derden	37.264	75.000	51.514
Overige	218.198	190.000	259.323
	3.310.233	3.800.000	3.123.484
15. Acties Derden			
VriendenLoterij - Verkoop geormerkte loten	32.999	150.000	50.000
VriendenLoterij - Participatie Campagne	5.034	-	605.215
VriendenLoterij - Branded content	171.430	-	-
	209.462	150.000	655.215
16. Personeelskosten			
16.1 Salarissen, inclusief sociale lasten			
Salarissen, inclusief sociale lasten	4.381.356	4.289.000	3.859.254
16.2 Overige personeelskosten			
Overige personeelskosten	944.336	579.000	595.718
	5.325.692	4.868.000	4.454.972
16.1 Salarissen incl. sociale lasten			
Brutobeloningen	3.583.722	4.212.389	3.164.354
Sociale lasten	554.634	78.274	475.321
Pensioenlasten	334.840	22.562	266.753
Ontvangen ziekengeld en WAO-uitkeringen	-91.840	-24.225	-47.174
	4.381.356	4.289.000	3.859.254
16.2 Overige personeelskosten			
Inhuur derden	492.017	82.832	167.724
Reis- en verblijfskosten	228.839	232.199	234.259
Onkostenvergoeding	18.082	20.413	17.051
Outplacement	7.252	35.000	4.500
Personeelsadvertenties	46.321	10.000	9.045
Studie- en opleidingskosten	51.445	47.625	43.874
Ziekengeldverzekering	35.289	103.630	86.879
Overige personeelskosten	65.091	47.301	32.386
	944.336	579.000	595.718

Toelichting op staat van baten en lasten

Personeel eigen organisatie

Op basis van een fulltime dienstverband waren gedurende het verslagjaar gemiddeld 66,0 werknemers in dienst van de stichting (2015: 63,7).

16.3 Bezoldiging Raad van Toezicht en bestuur

De Raad van Toezicht van Alzheimer Nederland doet haar werk op vrijwillige basis en hiervoor zijn geen (onkosten)vergoedingen verstrekt. Aan de toezichthouders zijn evenmin leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

De bestuurder van Alzheimer Nederland is mevrouw G.J. Broekema. Haar jaarinkomen blijft binnen het maximum van € 129.559 (1 FTE/12 mnd.) volgens de Regeling beloning bestuurders van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht. Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/ bijtellingen, de pensioenlasten en de overige beloningen op termijn samen, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum van € 179.000 per jaar. Aan de bestuurder zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt. Een toelichting op het beleid en de uitgangspunten voor de bezoldiging van de bestuurder is te vinden in het jaarverslag.

	Werkelijk 2016 €	Werkelijk 2015 €
Dienstverband:		
Naam:		G. J. Broekema
Functie:		Directeur-bestuurder
Aard dienstverband		Onbepaalde tijd
Uren		38
Parttimepercentage		100%
Periode		1-1 t/m 31-12
Bezoldiging:		
Bruto loon/salaris	119.962	115.510
Vakantiegeld	9.597	9.241
Eindejaar uitkering	-	-
Variabel jaarinkomen	-	-
Totaal jaarinkomen	129.559	124.751
SV lasten (werkgeversdeel)	9.392	9.168
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	11.210	11.047
Totaal bezoldiging	150.160	144.966

Vanaf 15 oktober 2016 is de heer M.M. Blom van Alzheimer Nederland in functie als interim directeur-bestuurder. Hij vervangt de huidige directeur-bestuurder in verband met haar afwezigheid door ziekte.

	Werkelijk 2016 €	Werkelijk 2015 €
Dienstverband:		
Naam:		M.M. Blom
Functie:		Interim directeur-bestuurder
Aard dienstverband		Bepaalde tijd
Uren		38
Parttimepercentage		100%
Periode		15-10 t/m 31-12
Bezoldiging:		
Bruto loon/salaris	18.440	-
Vakantiegeld	1.392	-
Eindejaar uitkering	609	-
Variabel jaarinkomen	-	-
Totaal jaarinkomen	20.441	-
SV lasten (werkgeversdeel)	1.957	-
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	2.091	-
Totaal bezoldiging	24.489	-

Toelichting op staat van baten en lasten

Voor de bezoldiging van de bestuurder van de rechtspersoon ISAO (de heer M.J.M. Petit) komt voor de periode 1-1-2016 tot en met 31-3-2016 een bedrag van € 34.815 (2015: € 148.558) ten laste van Alzheimer Nederland. De heer Petit was toen in loondienst bij de ISAO en de arbeidsovereenkomst had het karakter van een functiecontract. Vanaf 1 april tot en met 31 oktober 2016 was de heer Petit in loondienst bij Alzheimer Nederland en aangesteld als directeur Wetenschappelijk Onderzoek.

	Werkelijk 2016 €	Begroting 2016 €	Werkelijk 2015 €
17. Huisvestingskosten			
Huur (exclusief servicekosten)	307.397	330.643	315.220
Servicekosten	80.930	45.000	74.818
Kosten Leegstand 2017 ISAO	40.845	-	-
Overige huisvestingskosten	48.854	91.357	105.017
	478.026	467.000	495.055
In februari 2013 is Alzheimer Nederland verhuisd naar het Huis voor de Gezondheid aan het Stationsplein te Amersfoort. Hier huren wij de vierde etagen en betalen een vergoeding voor het gebruik van de algemene ruimten op de niveaus -2, -1, begane grond en 1. Tevens huren wij 11 parkeerplaatsen in de nabijgelegen Per ultimo 2016 is er nog een lopend huurcontract tot en met 30 juni 2017 voor het (voormalig) pand van de ISAO. Van dit pand wordt nog slechts beperkt gebruik gemaakt. Hiervoor is een voorziening getroffen. Er worden namelijk nog wel huurkosten gemaakt voor het pand, maar het pand genereert als zelfstandige kasstroomgenererende eenheid geen opbrengsten meer. In dat geval dient een voorziening getroffen worden voor de huurkosten van de resterende looptijd van het huurcontract.			
18. Kantoorkosten			
Kantoorbenodigdheden	34.439	14.131	13.583
Telefoon	82.332	88.737	78.719
Porti	106.996	85.861	92.319
Contributies en abonnementen	43.680	51.554	40.801
Vakliteratuur	87	1.500	541
Drukwerk	32.860	30.000	22.295
Assuranties	55.040	48.000	40.569
Overige kantoorkosten	2.717	4.218	15.555
	358.151	324.000	304.382
19. Bestuurskosten			
Overige bestuurskosten	1.979	5.000	1.331
	1.979	5.000	1.331
20. Overige algemene kosten			
Administratieve dienstverlening	83.586	60.000	78.370
Accountantskosten	66.573	106.965	93.200
Organisatie- en advieskosten	170.791	89.784	225.811
ICT kosten	370.376	299.250	287.873
Overige	40.226	42.000	37.175
	731.552	598.000	722.430
21. Rente- en bankkosten			
Rente- en bankkosten	39.098	110.000	75.651
	39.098	110.000	75.651
22. Afschrijvingskosten			
Verbouwingen	18.174	18.000	17.664
Inventaris en apparatuur	66.272	60.000	139.866
Automatisering	88.503	217.000	154.311
	172.949	295.000	311.841

Toelichting op staat van baten en lasten

Vaststelling

De vaststelling door het bestuur en de goedkeuring door de Raad van Toezicht van Alzheimer Nederland van de jaarrekening 2016 heeft plaats gevonden in een gezamenlijke vergadering op 17 mei 2017.

Resultaatbestemming

Het bestuur heeft met goedkeuring van de Raad van Toezicht de volgende bestemming van het resultaat vastgesteld:

Dotatie aan overige reserve	469.955
Dotatie aan Fonds Deltaplan Dementie	155.140
Dotatie aan Fonds Alzheimer Cafés	25.000
Dotatie aan Fonds Stichting Kubiek	5.404
Onttrekking van Menzis Fonds	-13.934
Onttrekking van Fonds 2Bike4Alzheimer	-3.458
Onttrekking van Fondsen Alzheimer Centra	138.792
Onttrekking van Fonds Medialab VriendenLoterij	-100.000
Onttrekking van Fonds Stichting 't Trekpaert	-32.500
Onttrekking van Fonds Stichting Dioraphte	-50.000
Resultaat 2016	<u>594.398</u>

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht en het bestuur van Stichting Alzheimer Nederland

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2016

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar geëindigd op 31 december 2016 van de Stichting Alzheimer Nederland te Amersfoort gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Stichting Alzheimer Nederland per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende Instellingen'.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de staat van baten en lasten over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Alzheimer Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekeningen onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende Instellingen' is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende Instellingen' en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende Instellingen'.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR DE JAARREKENING

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 'Fondsenwervende Instellingen'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Amsterdam, 26 juni 2017

MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

w.g.

T. Haremaker RA